MEJDS. 2020; 10:138.

Published online 2020 Sep. **Research Article**

Providing an Entrepreneurship Model Concerning Elderly Sports Based on Foundation Data Theory

Niazy P[1], *Nazari R[2], Azimzadeh SM[3]

Author Address
1. Ph.D. Student of Sports Management, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran;
2. Associate Professor of Sports Management, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran;
3. Assistant Professor of Sports Management, University of Ferdowsi, Mashhad, Iran.
***Corresponding Author E-mail:** nazarirasool@yahoo.com

Received: 2019 January 21; **Accepted:** 2019 June 11

Abstract

Background & Objectives: Aging is a sensitive period of human life, and paying attention to its relevant issues and needs is a social necessity. Exercise is among the factors that affect the elderly's life. Besides, surveying the statistical indicators in Iran indicated the growth and acceleration of aging; the Iranian elderly population is probably increasing. Accordingly, Iran might face severe problems in the elderly due to their special conditions, and authorities should especially address their bio psychological health. Sports entrepreneurship could significantly influence the development of the country by playing an active role in the development of business, employment, and prosperity, as well as and biopsychological health. Additionally, entrepreneurship in sports could be impactful in contributing to the competitive environment in sports programs, the development of clubs, as well as the construction of sports venues and equipment, to improve the community's health and sustainability and continuity of sports businesses. The present research aimed to provide entrepreneurship in the field of elderly sports based on the foundation data theory.

Methods: This was a qualitative study based on Strauss and Corbin's Foundation Data Theory. The opinions of the interviewees on the components of entrepreneurship in the field of aging sports were analyzed. The statistical population of the present study included experts in sports management, the elderly, and entrepreneurs. After 15 interviews, we reached data saturation. In the present study, we implemented deep interviews, exploratory interviews, and open–ended interview questions for data collection. Microdata analysis was used to analyze the obtained information, in which we analyzed the data through the open, pivotal, and selective coding process based on the foundation data theory. Furthermore, credibility, transferability, reliability, and reliability strategies were used.

Results: After completing the interviews, the open–ended, axial, and selective coding process, in the form of 6 dimensions of the paradigmatic model (including causal causes, e.g., the institutionalization of the culture of sport; central categories, e.g., reality–based view and the need of the elderly community; strategies, e.g., Article 3) was applied. The constitution identified the underlying features of planning and inter–organizational cooperation, interventional conditions, such as social restrictions and prohibitions, and consequences, such as health and vitality for the individuals and the prevention of non–communicable diseases.

Conclusion: An active lifestyle in the elderly increases their ability and physical efficiency, as well as health status, including their vitality, happiness, and emotional functioning; consequently, the older people have a vibrant life with an enhanced bio psychological status. Moreover, given the demographic pyramid of the country and the rapid growth of the elderly population, the authorities responsible for the elderly programs must take more serious measures for this issue and the relevant concerns.

Keywords: Sports industry, Entrepreneurship, Foundation data theory, Elderly sports.

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-08]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.10.0.28.7]

Copyright © 2016, MEJDS. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله مطالعات ناتوانی ۱۳۹۹؛ (۱۰):۱۳۸.

انتشار برخط شهریور ۱۳۹۹ مقاله پژوهشی اصیل

ارائهٔ مدل کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی براساس نظریهٔ داده‌بنیاد

پریسا نیازی[۱]، *رسول نظری[۲]، سیدمرتضی عظیم‌زاده[۳]

توضیحات نویسندگان

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران؛

۲. دانشیار گروه مدیریت ورزشی دانشکدهٔ علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران؛

۳. استادیار گروه مدیریت ورزشی دانشکدهٔ علوم ورزشی دانشگاه فردوسی مشهد، ایران.

***رایانامهٔ نویسندهٔ مسئول:** nazarirasool@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱ بهمن ۱۳۹۷؛ **تاریخ پذیرش:** ۲۱ خرداد ۱۳۹۸

چکیده

زمینه و هدف: سالمندی دوران حساسی از زندگی بشر بوده و توجه به مسائل و نیازهای این دوران ضرورتی اجتماعی است. هدف از پژوهش حاضر ارائهٔ مدل کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی براساس نظریهٔ داده‌بنیاد بود.

روش‌بررسی: روش تحقیق در این پژوهش کیفی بود که با استفاده از راهبرد نظریهٔ داده‌بنیاد استراوس و کربین، نظرات مصاحبه‌شوندگان دربارهٔ مؤلفه‌های کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی تحلیل شد. شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر، متخصصان و صاحب‌نظران مدیریت ورزشی و کارآفرینی و ورزش سالمندی بودند. نمونه‌گیری پژوهش براساس روش نظری انجام شد. نمونه‌گیری تا رسیدن مقوله‌ها به اشباع نظری ادامه یافت. ابزار پژوهش حاضر، مصاحبه‌های عمیق و اکتشافی بود. اعتبار یافته‌ها با روش‌های تطبیق توسط اعضا و بررسی همکار و مصاحبه‌های آزمایشی تعیین شد. جهت تجزیه‌وتحلیل داده‌ها، کدگذاری باز و محوری و گزینشی به‌کار رفت.

یافته‌ها: پس از اتمام مصاحبه‌ها فرایند کدگذاری باز و محوری و انتخابی در قالب ابعاد شش‌گانه مدل پارادایمی شامل موجبات علی مانند نهادینه‌کردن فرهنگ ورزش، مقوله‌های مرکزی مانند نگاه مبتنی‌بر واقعیت و نیاز جامعهٔ سالمند، راهبردها مانند اجرای اصل سه قانون اساسی، ویژگی‌های زمینه‌ای مانند برنامه‌ریزی و همکاری بین‌دستگاهی، شرایط مداخله‌گر مانند محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های اجتماعی و پیامدها مانند ایجاد سلامتی و نشاط برای مردم و پیشگیری از بیماری‌های غیرواگیر شناسایی شدند.

نتیجه‌گیری: براساس مدل پارادایمی کارآفرینی حوزهٔ ورزش سالمندی می‌توان اذعان کرد در مقوله‌های بخش ورزش سالمندی باید سرمایه‌گذاری انجام شود.

کلیدواژه‌ها: صنعت ورزش، کارآفرینی، نظریهٔ داده‌بنیاد، ورزش سالمندی.

حق انتشار محفوظ است © ۱۳۹۵، مجله مطالعات ناتوانی. این یک مقاله با دسترسی آزاد است که تحت مجوز اختیار_غیرتجاری ۴/۰ بین‌المللی (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fa) منتشر شده است که به شما اجازه می‌دهد که مواد منتشر شده در این مقاله را با شرط ارجاع مناسب به نسخهٔ اصلی، به‌طور غیرتجاری نسخه‌برداری و توزیع کنید.

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-08]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.10.0.28.7]

۱ مقدمه

سالمندی فرایندی بیولوژیک و آناتومیک است که تمام موجودات زنده را درگیر می‌کند. این فرایند با کاهش تدریجی عملکرد و ظرفیت‌های مختلف افراد باعث تغییرات اجتماعی، اقتصادی، روانی و فیزیکی متفاوت در آن‌ها می‌شود (۱). با درنظرداشتن نیازهای خاص این دوران، توجه به رفتارهای ارتقادهندهٔ سلامت و کیفیت زندگی در سالمندان امر بسیار مهمی است (۲). سالمندان باتوجه به موقعیت سنی و اشتغال‌نداشتن جدی، احتیاج به وقت‌گذرانی پربار و سالم به‌اقتضای شرایط جسمی خود دارند؛ ورزش می‌تواند پایهٔ مهمی از این تفریحات باشد. باید اذعان کرد ورزش به‌عنوان ابزاری در حوزه‌های مختلف، تأثیرات گسترده‌ای به‌جا می‌گذارد. امروزه ورزش در سلامت افراد، گذراندن اوقات فراغت سالم، بانشاط، لذت‌بخش و ایجاد روابط سالم در جامعه، نقش خود را متجلی ساخته است (۳).

سالمندی دوران حساسی از زندگی بشر بوده و توجه به مسائل و نیازهای این دوران ضرورتی اجتماعی است. ورزش از مسائلی است که زندگی سالمندان را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. همچنین ورزش نقش مهمی در سلامتی بدنی و روانی سالمندان دارد (۴). در دنیای فعلی یکی از اهداف تربیت‌بدنی، فراهم‌کردن زندگی و جامعهٔ سالم ازطریق فعالیت بدنی در دوران مختلف زندگی است؛ ازاین‌رو در دهه‌های اخیر صنعت ورزش دوران جدید و تازه‌ای را تجربه می‌کند؛ به‌طوری‌که ورزش به‌عنوان بخش اقتصادی در تولید کالاها و خدمات ورزشی و توسعهٔ اقتصاد ملی کشورها، از صنایع بسیار درآمدزا در قرن ۲۱ به‌شمار می‌رود (۵).

در حال حاضر یکی از عواملی که باعث رشد و توسعهٔ سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی شده، کارآفرینی است. کارآفرینی، فرآیندی است که نقش حیاتی در تداوم و رشد و توسعهٔ ملی و حتی اقتصادی جهان ایفا می‌کند؛ لذا لزوم ایجاد بستر مناسب درجهت حمایت‌های منطقی اعم‌از مادی، معنوی، فرهنگی، تحقیقاتی و علمی از کارآفرینی و کارآفرینان احساس می‌شود (۶). امروزه جوامع با تحولات گستردهٔ بین‌المللی روبه‌رو هستند. تحولات روزافزون زندگی بشر موجب شده است که ضرورت ایجاد ایده‌های نو و خلاق، درمقایسه با گذشته افزایش یابد. ورزش نیز همگام با سایر تغییرات اقتصادی، اجتماعی، فناوری و غیره در سال‌های اخیر دستخوش تغییرات ماهیتی و فرایندی بسیاری شده است. درک تغییرات و شناسایی و بهره‌گیری از فرصت‌های محیطی، از ویژگی‌های اساسی کارآفرینی محسوب می‌شود؛ درنتیجه کارآفرینی در ورزش گامی ضروری در توفیق و تعالی ورزش است (۷). اهمیت بحث کارآفرینی به‌حدی است که اقتصاددانان، کارآفرینان را موتور رشد و توسعهٔ اقتصادی جامعه می‌دانند و دانشمندان مدیریت آن‌ها را از عوامل مهم‌تر تحول و نوآوری‌های سازمانی در عصر حاضر به‌شمار می‌آورند؛ لذا هر محیطی که افرادش برخوردار از تفکر و هنر کارآفرینی باشند، اقتصادی پویا و متنوع خواهد داشت (۸).

کارآفرینی ورزشی با ایفای نقش مؤثر در توسعهٔ کسب و کار، اشتغال، رفاه و سلامت روحی و جسمی می‌تواند در توسعهٔ کشور نقش بسیار مهم و برجسته‌ای داشته باشد؛ علاوه‌براین کارآفرینی می‌تواند وسیله‌ای برای رشد فردی یا حل مشکلات اجتماعی باشد (۹). از سوی دیگر بررسی شاخص‌های آماری در ایران حاکی‌از رشد و شتاب سالمندی بوده و باتوجه به افزایش شاخص امید به زندگی در ایران می‌توان حدس زد که آمار سالمندان ایرانی نیز رو به افزایش است؛ ازاین‌رو ایران باید دربرابر مسائل جدی سالمندان و موقعیت ویژهٔ افراد سالمند و تأمین بهداشت روانی و جسمانی آن‌ها توجه ویژه‌ای داشته باشد (۱۰). گوسنس و همکاران کمبود کارآفرینی آموزشی را دلیل ریشه‌ای در توقف توسعه دانستند (۱۱). بی‌جرشولم کارآفرینی ورزشی و اجتماعی را بررسی کرد و نشان داد که کشورها برای تغییر نیازمند شیوهٔ جدید هستند (۱۲).

یکی از اهداف تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، فراهم‌کردن زندگی و جامعهٔ سالم ازطریق فعالیت بدنی در دوران مختلف زندگی است (۱۳). بر این اساس، پژوهش دربارهٔ سلامت سالمندان و آثار فعالیت بدنی بر عملکرد حرکتی آنان نیز جزو اهداف تحقیقات حوزهٔ علوم ورزشی است. امروزه ورزش عاملی با ارزش برای تمام طول عمر شناخته شده و به‌عنوان ابزاری در ارتقای سیاست سلامت موجب تشویق افراد مسن به فعال‌بودن شده است (۱۴). چنانچه دورهٔ سالمندی با سلامت و رفاه همراه شود، دوران بسیار خوشی از زندگی خواهد بود؛ اما اگر این دوره با بیماری، مشکلات روحی، روانی و اجتماعی همراه شود، می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری در سطح جامعه و گروه‌های سنی دیگر ایجاد کند؛ بنابراین انجام پژوهش در حوزهٔ سالمندی ضروری است. باتوجه به رشد چشمگیر جمعیت سالمندی در ایران تحقیقات انجام‌شده در حوزهٔ فعالیت بدنی سالمندان بسیار محدود بوده است؛ همچنین اندک مطالعات انجام‌شده عمدتاً به‌روش کمی و پرسشنامه‌ای صورت پذیرفته و تمامی زوایای آشکار و نهان ورزش سالمندی ایران را ازطریق دیدگاه‌های جامعه کنکاش نکرده و الگویی جامع ارائه نداده‌اند. در حال حاضر ورزش کشور دچار خلأ در زمینهٔ ورزش سالمندی است. ازطرفی وجود کارآفرینان به‌عنوان کاتالیزور برای راه‌های جدید تفکر و اقدام، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است؛ بنابراین مطالعهٔ حاضر با هدف تدوین مدل کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی انجام شد.

۲ روش‌بررسی

روش تحقیق در این پژوهش کیفی بود که با استفاده از راهبرد نظریهٔ داده‌بنیاد استراوس و کربین (۱۵)، نظرات مصاحبه‌شوندگان دربارهٔ مؤلفه‌های کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی تحلیل شد. مشارکت‌کنندگان در قلمرو پژوهش حاضر متخصصان و صاحب‌نظران مدیریت ورزشی و سالمندان و کارآفرینی در ایران بودند که بعد از شروع مصاحبه‌ها با پانزده نفر به اشباع رسید. روش نمونه‌گیری پژوهش، روش نظری بود: به این صورت که داده‌ها در جریان پژوهش تکوین یافت و هر داده از تحلیل داده‌های پیشین شکل گرفت. نمونه‌گیری تا رسیدن مقوله‌ها به اشباع نظری ادامه یافت. برای جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه‌های عمیق و اکتشافی استفاده شد. سؤالات مصاحبه‌ها از نوع باز پاسخ بود و براساس ابعاد نظریهٔ داده‌بنیاد مدل پارادایمی استراوس و کربین، موجبات علی، شرایط محیطی، ویژگی‌های زمینه‌ای، راهبردها و پیامدهای کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی را تحت بررسی قرار

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-08]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.10.0.28.7]

داد تا از زبان مصاحبه‌شوندگان موضوع روشن شود. زمان انجام هر مصاحبه به‌طور میانگین چهل دقیقه بود. تمام مصاحبه‌ها توسط محققان انجام گرفت و در ادامه پیاده‌سازی شد.

برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها، روش تحلیل خرد به‌کار رفت: به این صورت که داده‌ها ازطریق فرایند کدگذاری باز و محوری و گزینشی و براساس طرح نظریهٔ داده‌بنیاد تحلیل شدند. ابتدا با انجام کدگذاری باز بخش‌هایی مشخص شد که باتوجه به اهداف و سؤالات پژوهش توانست به‌عنوان کد مفهوم اولیه در نظر گرفته شود. سپس در مرحلهٔ کدگذاری محوری، باتوجه به نقش مفاهیم در تبیین مؤلفه‌های تفکر راهبردی کارآفرینی، این مفاهیم در قالب موجبات علی (علل پدیدهٔ اصلی)، راهبردها (استراتژی‌های اتخاذشده در پاسخ به پدیدهٔ اصلی)، ویژگی‌های زمینه‌ای (شرایط بسترساز خاص مؤثر بر راهبردها)، شرایط محیطی (شرایط عام مؤثر بر راهبردها) و پیامدها (نتایج به‌کارگیری راهبردها) به‌صورت نظری ازطریق مدل پارادایمی به‌هم مرتبط شدند. در پایان با انجام کدگذاری گزینشی، نظریهٔ پژوهش دربارهٔ مدل کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی روایت شد. برای سنجش روایی این پژوهش، گزارش پایانی فرایند تحلیل داده‌ها و مقوله‌های حاصل‌شده به‌همراه متن مصاحبه برای چهار نفر از مصاحبه‌شوندگان ارسال گردید و از نظرات آن‌ها در کدگذاری‌ها و طراحی الگو استفاده شد که این روند حدود سه ماه به‌طول انجامید. همچنین فرایند کدگذاری‌ها توسط سه نفر از استادان صاحب‌نظر که خود عضو گروه مصاحبه نبودند، بررسی و پیشنهادات آن‌ها در تدوین مدل استفاده شد.

پژوهشگر به‌منظور سنجش پایایی ابزار کیفی، دو مصاحبهٔ آزمایشی ترتیب داد و پس از تحلیل نتایج و سپس مقایسه با اهداف و سؤالات پژوهش، اصلاحاتی در سؤالات و اولویت‌بندی پرسش‌ها داده شد تا باعث افزایش دقت ابزار پژوهش شود. جهت ممیزی پژوهش حاضر از چهار راهبرد استفاده شد: در ابتدا برای باورپذیری، محقق یکی از مصاحبه‌ها را بعد از یک‌ماه دوباره کدگذاری کرده و نتایج با ضریب اسکات مقایسه شد. لازم به‌ذکر است برای اعتمادپذیری و انتقال‌پذیری از روش تحلیل اعضای پژوهش استفاده شد. در این روش گزارش محقق از نظر صحت و کامل‌بودن تحت مطالعه و بررسی قرار گرفت. در این راستا اتکاپذیری به‌معنای اینکه آیا اگر فرد دیگری کدگذاری کند به همین یافته‌ها می‌رسد نیز انجام شد. برای تأییدپذیری سه نفر صاحب‌نظر کدها و یافته‌ها و مدل را بررسی کردند و تمامی مراحل به‌صورت جزبه‌جز ارائه شد تا متخصصان خبره نظرشان را دربارهٔ مدل ارائه دهند.

۳ یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و توزیع فراوانی صاحب‌نظران و متخصصان حاضر در تحقیق در جدول ۱ ارائه شده است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود تعداد کل پانزده نفر بود وهمهٔ افراد حاضر در تحقیق دارای مدرک تحصیلات تکمیلی بودند؛ همچنین اکثر آن‌ها بیش از چهارده سال سابقهٔ پژوهشی یا مدیریتی داشتند.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شونده‌ها

کد	تحصیلات	سابقهٔ مدیریت (سال)	سابقهٔ تدریس (سال)	
۱	دکترای مدیریت ورزشی گرایش بازاریابی	۴	۴	مدرس دانشگاه
۲	دکترای مدیریت و برنامه‌ریزی	۱۰	۲۵	دانشگاه مجلسی
۳	دکترای مدیریت و برنامه‌ریزی	۱۰	۳۰	دانشگاه فرهنگیان
۴	دکترای اقتصاد پولی	۲	۱۳	دانشگاه اصفهان
۵	دکترای مدیریت ورزشی	۱	۱	دانشگاه خوراسگان
۶	دکترای مدیریت مالی	۳۰	۳۰	مدرس دانشگاه
۷	دکترای مدیریت ورزشی	۲۰	۲۰	پیام‌نور
۸	دکترای مدیریت و برنامه‌ریزی	۲۸	۲۲	دانشگاه اصفهان
۹	کارشناسی‌ارشد	۳۰	–	کارآفرین ورزشی
۱۰	دکترا	۱۴	۲	کارآفرین ورزشی
۱۱	دکترای مدیریت ورزشی	۱	۱	دانشگاه مبارکه
۱۲	کارشناس ارشد	۲۰	–	کارآفرین ورزشی
۱۳	کارشناس ارشد	۱۵	۴	کارآفرین ورزشی
۱۴	دکترای فیزیولوژی	۱۰	۱۰	کارآفرین ورزشی
۱۵	کارشناسی‌ارشد کارآفرینی	–	–	تخصص در کارآفرینی

کدگذاری آزاد اولین مرحلهٔ فرایند کدگذاری در مدل پارادایمی بوده که نتایج این مرحله در جدول ۲ آمده است.

براساس یافته‌های جدول ۲ با استفاده از روش مصاحبه در قالب مدل مذکور، اطلاعات حاصل‌شده از دیدگاه‌ها و نظرات کارشناسان به‌صورت معانی مدنظر پژوهش جمع‌بندی شد. از این مصاحبه‌ها، مفاهیم کاربردی، تحت عنوان کدهای باز جمع‌آوری گردید که قسمتی

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-08]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.10.0.28.7]

از این کدگذاری‌ها جهت نمونه آورده شده است.

جدول ۲. نمونه‌ای از مفاهیم استخراج‌شده و کدهای مفهومی در کدگذاری آزاد

مفاهیم استخراج‌شده	کد مفهومی
یکی از فاکتورهای لازم جهت تحقق‌بخشیدن به کارآفرینی مدیریت صحیح منابع است. در این راستا باید توزیع مناسب منابع محدود دربرابر نیازهای نامحدود صورت پذیرد (کد ۵).	مدیریت منابع حفظ منابع برای آیندگان ایجاد منابع پایدار مسئولیت دربرابر نسل‌های آینده
در راستای اجرایی‌شدن کارآفرینی حوزهٔ سالمندی سیستم آموزشی باید از ظرفیت زیادی برخوردار باشد تا بتواند دانش لازم را در این زمینه ایجاد کرده و علاوه‌براین افراد کارآفرین در جامعه تولید کند (کد ۱۳).	سیستم آموزشی تسهیم دانش کاربرد دانش ایجاد اعتماد به علم افزایش قوهٔ خلاقیت و نوآوری در دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی تهیهٔ پایان‌نامه‌های کاربردی در زمینهٔ کارآفرینی در حوزهٔ سالمندی افزایش کارگاه‌ها و فضاهای علمی در حوزهٔ کارآفرینی در حوزه‌های سالمندی
برای تحقق این امر باید ساختار دولتی را به‌سمت ساختار خصوصی ببریم؛ چراکه برای تحقق کارآفرینی ورزشی نیازمند انعطاف‌پذیری در ساختار هستیم (کد ۸).	وجود ساختارهای انعطاف‌ناپذیر قوانین بالاسری
ایجاد فضای مناسب برای جذب سرمایه‌گذاران و صاحبان ایده در حیطهٔ ورزش می‌تواند باعث بهبود وضعیت کارآفرینی در کشور شود (کد ۱۰).	اعتمادسازی ایجاد زیرساخت‌های قانونی و حقوقی ایجاد تقاضا برای ورزش افزایش حس ورزش‌خواهی عموم مردم حرکت به‌سمت اقتصاد خصوصی استفاده از روش‌های علمی تأمین مالی
یکی از راهکارهای به‌کارگیری سیاست‌های متناسب برای توسعهٔ کارآفرینی ورزشی می‌تواند نیازسنجی در جامعهٔ ورزش سالمندان باشد (کد ۹).	شناسایی نیاز مخاطب تفکیک نیازهای مخاطبان افزایش فهم اجتماعی در زمینهٔ ورزش
وجود شفافیت در ورزش منجربه سرمایه‌گذاری در این حوزه می‌شود و درنتیجه به کارآفرینی خواهیم رسید (کد ۴).	ایجاد فضای رقابتی ایجاد شفافیت مالی در حوزهٔ ورزش شفاف‌بودن قوانین ورزشی
مشخص‌کردن مزیت‌های ورزش برای سالمندان و همچنین دولت‌مردان برای جذب و توسعهٔ کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندان مؤثر است (کد ۶).	کاهش بیماری‌های روحی و جسمی افزایش سلامتی و نشاط بین سالمندان پرکردن تنهایی پرکردن سالم اوقات سالمندان کاهش مرگ‌ومیر توسط بیماری‌های غیرواگیر
درصورتی‌که کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی صورت پذیرد منجربه ایجاد وضعیت بهتر در ورزش سالمندی کشور می‌شود (کد ۱۵).	اشتغال بیشتر افزایش کیفیت محصولات و خدمات افزایش سهم ورزش در GDP

کدگذاری محوری دومین مرحلهٔ فرایند کدگذاری در مدل پارادایمی بوده که نتایج این مرحله در جدول ۳ آمده است.

در جدول ۳ پس از انجام کدگذاری باز، به‌جهت تشخیص وجود نمونه‌های مشابه و تفاوت در لیست‌بندی مطالب استخراجی از مصاحبه‌ها، فرایند کدگذاری محوری استفاده شد و با ادغام برخی از مفاهیم و کدهای مرحلهٔ قبل، کدهای محوری انتخاب شدند.

کدگذاری انتخابی: در مرحلهٔ آخر کدگذاری، کدهای محوری در مرحلهٔ قبل از حیث یکپارچگی و کلی‌نگربودن، جامع و کاربردی‌بودن هر مفهوم، از لحاظ معنایی و ارتباط محتوایی با یکدیگر ادغام و سپس به‌صورت انتخابی استخراج گردید تا فرایند سه‌بخشی کدگذاری به پایان برسد. در پایان این مرحله مدل جامع زیر ترسیم شد.

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-08]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.10.0.28.7]

جدول ۳. نمونه‌ای از مقوله‌های شناسایی‌شده در کدگذاری محوری

مؤلفه‌ها	مقوله‌ها
ارائهٔ آمارهای ناشی‌از ورزش‌نکردن سالمندان توسط مدیران بالاسری آگاه‌کردن سالمندان از بیماری‌های ناشی‌از فقر حرکتی متذکرشدن فواید ورزش به آحاد جامعه به‌خصوص سالمندان	نهادینه‌کردن فرهنگ ورزش‌کردن در سالمندان
ایجاد نگاه واگرا ایجاد نگاه سیستماتیک ایجاد باور استراتژیک در مدیران تهیهٔ برنامه‌های طولانی‌مدت توسط مدیران	ایجاد تفکر راهبردی در مدیران
نتیجه‌گرابودن فرد نداشتن باور استراتژیک و روحیهٔ کارآفرینی تحمل ریسک‌پذیری سعی در افزایش مهارت‌های فردی	ویژگی‌های شخصیتی افراد
شناخت روش‌ها و تکنیک‌های سرمایه‌گذاری مالی ایجاد تناسب با سیاست‌های پولی و مالی شفافیت در اقتصاد بهترشدن روش‌های تأمین مالی جذب درآمدهای مردمی	جذب منابع مالی
ایجاد زیرساخت‌های حقوقی و قانونی برای سرمایه‌گذاران ایجاد حمایت‌های قانونی در حوزهٔ خدمات و دارایی‌های معنوی در ورزش ایجاد مکانیزم‌های تنبیه و توبیخ برای مدیران ورزشی	ایجاد زیرساخت‌های حقوقی و قانونی
ایجاد ساختار نظام‌مند بین وزارت علوم و وزارت کار و رفاه اجتماعی ارتباط بین صنعت و دانشگاه ایجاد کد شغلی برای تمامی فعالیت‌های تربیت‌بدنی ایجاد مؤسسات برای جذب ایده‌ها اهمیت‌دادن به مؤسسات دانش بنیان تحریک تقاضا و درنتیجه خرید بیشتر کالای ورزشی	افزایش اشتغال جوانان

شکل ۱. مدل پارادایمی کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-08]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.10.0.28.7]

در شکل ۱ که برآمده از مصاحبه‌ها و فرایندهای کدگذاری می‌باشد، عوامل علی که دلیلی بر وقوع پیشامدهای مدنظر بوده با پنج مؤلفهٔ محتوایی مؤثر بر پدیدهٔ اصلی، مشخص شده است. این قسمت از مدل با هفت عامل زمینه‌ای و همچنین هفت عامل مداخله‌گر به راهبردها منتج می‌شود. درنهایت در قسمت نهایی مدل راهبردها به پیامدها ختم می‌گردد.

٤ بحث

امروزه در کشورهای مختلف توجه خاصی به کارآفرینی و کارآفرینان می‌شود و تقویت کارآفرینی و ایجاد بستر مناسب برای توسعهٔ آن از ابزار پیشرفت اقتصادی کشورها به‌ویژه کشورهای در حال توسعه به‌شمار می‌رود. پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی صورت گرفت. در این پژوهش تلاش شد تا مدلی ارائه گردد و در آن جزئیات کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی براساس نظریهٔ داده‌بنیاد نمایش داده شود. پس از پایان مطالعات و در قسمت ارائهٔ مدل، پنج آیتم ترسیم شد که روابط علی و معلولی و تأثیرات آن‌ها بر یکدیگر درک‌شدنی است. موجبات علی یا شرایط علی، آن دسته از عواملی است که مقولهٔ مرکزی را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. با استناد به مدل خروجی، نهادینه‌کردن فرهنگ ورزش در عموم مردم، پویاکردن اقتصاد کشور، سیاست و خط‌مشی‌های مناسب برای فضای کسب و کار در ورزش سالمندی کشور، قانون‌گذاری و ایجاد زیرساخت‌های محکم حقوقی برای ورزش سالمندی کشور و توزیع متوازن منابع از عوامل مؤثر بر مقولهٔ مرکزی است. از مسائل بسیار مهم بی‌ثباتی در اقتصاد است؛ فقدان پول و توزیع سرمایه از توسعهٔ مؤسسات ورزشی و تفریحی کوچک جلوگیری می‌کند.

مقولهٔ مرکزی یا پدیده‌های محوری مدل نشان می‌دهد که ایجاد فرهنگ مشارکت، ایجاد تفکر راهبردی در مدیران، حمایت از طرح‌های نوآور و فناوری کاربردی و دانش‌بنیان، نگاه آمایش سرزمینی متناسب با جمعیت سالمندان، نگاه مبتنی‌بر واقعیت و نیاز جامعه، تسهیل شرایط سیاسی کشور برای سرمایه‌گذاری، ایجاد تقاضا برای ورزش و عواملی از این دست، می‌تواند راه را در ارائهٔ مدل کارآفرینی ورزشی در حوزهٔ ورزش سالمندان توان‌مند سازد. براساس نظرات کارشناسان، کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی نیازمند پارادایم‌های ویژه‌ای است که در این پژوهش تحت عنوان راهبرد به آن اشاره می‌شود و تعاملات ویژه‌ای لقب می‌گیرد که از پدیده یا مقولهٔ اصلی برون می‌آید. اجرای اصل سه قانون اساسی مبنی‌بر ورزش رایگان، آسان و دردسترس عموم، تقاضاسازی برای کالاها و خدمات ورزشی، ایجاد زیرساخت‌های حقوقی و قانونی، افزایش اعتماد متقابل بین سرمایه‌گذار و سرمایه‌پذیر، ایجاد اصلاح در ساختار سازمان‌های دولتی و تشکیل تیم‌های متخصص در حوزهٔ کارآفرینی راهبردهایی بوده که راهگشای پیاده‌سازی کارآفرینی در حوزهٔ ورزش سالمندی است.

عوامل مؤثر بیان می‌دارد که حرکت به‌سمت خصوصی‌سازی، جذب منابع مالی، سرمایه‌گذاری بیشتر در ورزش سالمندی، ارتباط مؤثر سیاسی با دیگر کشورها، پیشرفت‌های تکنولوژیکی و شفاف‌بودن قوانین و مقررات با تأثیر بر راهبردها نقش ویژه‌ای را ایفا می‌کنند. وجود فضای غیررقابتی، وجود ریسک‌پذیری زیاد در صنعت ورزش، محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های اجتماعی، کم‌رنگ‌بودن حمایت‌های دولت از کارآفرینان، ویژگی‌های شخصیتی افراد، طبقهٔ اجتماعی افراد و کمبود سرفصل‌های کارآفرینی در دروس دانشگاهی عوامل مداخله‌گر در اجرای راهبردها هستند؛ درنتیجه با اجرای راهبردهای برآمده از مدل ترتیبی داده‌بنیاد، پیامدهای ویژه‌ای در حیطهٔ اقتصادی و اجتماعی به‌بار خواهد نشست؛ برای مثال، نگاه واگرایی به مسائل ورزشی قاعدتاً حجم آوردهٔ مالی زیادی را برای ورزش به‌دنبال دارد و پیامد آن رونق بیشتر کسب و کار در حوزهٔ ورزش سالمندی است. نرخ اشتغال پیامد دیگری است که به‌طور قاطع سیر صعودی به‌دنبال داشته و اشتغال مؤثر و پایدار را بهبود می‌بخشد. در نگاه کلان و با اجرای صحیح راهبردها و اقدامات به‌شکل برنامه‌ریزی‌شده و مدون، تأثیرات مثبت بر سلامتی و نشاط مردم، پیشگیری از بیماری‌های غیرواگیر، افزایش طول عمر سالمندان، کاهش هزینه‌های درمانی، کاهش بزه‌های اجتماعی، ایجاد محیط پویا و رقابتی و درنهایت مهیاکردن موقعیت جهت حضور افراد کارآفرین مشهود خواهد بود.

در ادامه، مقایسهٔ مبانی اطلاعات برآمده از تحقیق با سایر پژوهش‌های مرتبط، هدف‌مندی و اعتبار یافته‌های تحقیق را تحلیل و تأیید خواهد کرد. مندعلی‌زاده و همکاران با بررسی پیامدهای کارآفرینی پایدار، به کاهش هزینه‌های درمانی، پیشگیری از ناهنجاری‌های اجتماعی، بهبود گردش مالی، اشتغال‌زایی و رغبت در ایجاد کسب و کار رسیده و عنوان کرده‌اند حمایت‌های دولتی و تغییر نگاه به‌سمت و سوی کارآفرینی می‌تواند زمینهٔ ایجاد رغبت را در عموم به‌منظور راه‌اندازی کسب و کارهای ورزشی افزایش دهد (۹)؛ علاوه‌براین کارآفرینی نه‌تنها خود می‌تواند ابعاد اقتصادی داشته باشد، بلکه دربرگیرندهٔ اهداف اجتماعی نیز است که این پیامدها با برخی از پیامدهای استخراج‌شدهٔ پژوهش حاضر مانند افزایش اشتغال، کاهش بزه‌های اجتماعی، رونق در کسب و کار، کاهش هزینه‌های درمانی، سلامتی و نشاط مردم همخوانی دارد. در پژوهشی عوامل مهمتر مؤثر بر کارآفرینی در ورزش را به‌ترتیب عوامل تدوین برنامه‌ریزی جامع در زمینهٔ کارآفرینی ورزشی، وجود وزارت ورزش و جوانان در کشور، وجود شبکهٔ تلویزیونی ورزش در کشور، پرداخت تسهیلات بانکی با شرایط مطلوب برای شروع و حرکت طرح‌های نو در زمینهٔ ورزش، وجود متخصصان ورزشی در وزارت ورزش و جوانان و فرآیند خصوصی‌سازی در ورزش دانستند (۶).

فراهم‌بودن و دسترسی آسان به اماکن ورزشی و همجواری با دیگر کاربری‌ها را با حضور مداوم در فعالیت‌های جسمانی مرتبط دانستند و مانع مهم‌تر در پرداختن به ورزش و کم‌تحرکی را دردسترس‌نبودن تسهیلات بیان کردند (۱۶). مطلب مذکور با نتیجهٔ به‌دست‌آمده در این تحقیق مبنی‌بر توزیع متوازن منابع همسوست و می‌توان نتیجه گرفت که افراد مسن به‌دلیل کهولت سن و ضعف عضلانی و بی‌حوصلگی قادر نیستند مسافت طولانی را طی کرده تا به فضای مناسب برای فعالیت بدنی برسند؛ به‌همین دلیل دسترسی‌نداشتن به فضای مناسب می‌تواند یکی از دلایل دست‌کشیدن افراد سالمند از ورزش باشد.

ورزش با ایجاد تغییرات در سیستم داخلی بدن به سلامت جسمانی کمک می‌کند، قدرت کارآیی جسمانی را افزایش می‌دهد، از بسیاری

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-08]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.10.0.28.7]

بیماری‌ها پیشگیری می‌کند و می‌تواند در درمان بسیاری از بیماری‌ها مفید باشد. همچنین باتوجه به رابطهٔ جسم و روان، ورزش علاوه‌بر تأمین و تضمین سلامت جسمانی، بر سلامت روانی اثرگذار است. ورزش می‌تواند بر شکوفایی و پرورش خصیصه‌های کارآمدی نظیر اعتمادبه‌نفس، صبر، صداقت، مسئولیت‌پذیری، احترام متقابل به حقوق سایر افراد و کار گروهی، مخصوصاً در ورزش‌های گروهی، مؤثر باشد که محصول آن سلامت روانی فرد و درنتیجه سلامت جامعه است. برون‌داد این سلامت روانی را می‌توان در شادی، نشاط، سلامتی فردی و جمعی مشاهده کرد که می‌تواند در تمامی عرصه‌های جامعه حضوری پررنگ داشته باشد و درمقایسه با جامعه‌ای که از این ویژگی برخوردار نبوده، کاملاً متمایز است (۱۷). مطالب مذکور با یافته‌های پژوهش در کاهش هزینه‌های درمانی و افزایش سلامتی و نشاط مردم به‌عنوان مقولهٔ پیامد همخوانی دارد.

گریکو و جانک (۱۸) به استارتاپ‌ها و شرکت‌های سودآور و بخش غیرانتفاعی اشاره کردند که در کارآفرینی و نوآوری و ایجاد مزیت پایدار برای جامعه دارای نقشی پررنگ هستند؛ موضوع مذکور با مفهوم استخراجی این مقاله مبنی‌بر حرکت به‌سمت خصوصی‌سازی سنخیت دارد. همچنین می‌توان اظهار کرد غرابت معنایی مدل پیشنهادی در این تحقیق و یافته‌های پژوهش گودرزی و همکاران (۱۹) که مرتبط با کارآفرینی بوده، نشان می‌دهد وجه اشتراک یافته‌ها، تغییر قوانین و مقررات و عوامل اجتماعی و شیوه‌های تأمین مالی است. از عوامل مداخله‌گر در این فرایند می‌توان به کمبود سرفصل‌های کارآفرینی در دروس دانشگاهی اشاره کرد که در همین راستا بیبرهوفر و همکاران (۲۰) برای ایجاد کارآفرینی پایدار به برنامه‌های تحصیلی در مؤسسات آموزش عالی اشاره و تأکید کرده‌اند که باید دانش دانشجویان را دربرابر ارزش‌ها و دیدگاه‌های جهانی عمیق‌تر کرد و سطوح بیشتری از مهارت را برای تقویت عملکرد آن‌ها به‌کار برد.

۵ نتیجه‌گیری

می‌توان نتیجه‌گیری کرد که کارآفرینی ورزشی در حوزهٔ سالمندان باعث افزایش مشارکت افراد سالمند در ورزش می‌شود و زندگی فعال این قشر از جامعه، توانایی و کارایی فیزیکی را افزایش می‌دهد. هرچه سالمندان زندگی پرتحرکی داشته باشند میزان سلامتی جسمانی و روانی آن‌ها ارتقا می‌یابد و باعث کاهش هزینه‌های درمانی در کشور می‌شود.

References

1. Chiu M-C, Wu H-C, Chang L-Y, Wu M-H. Center of pressure progression characteristics under the plantar region for elderly adults. Gait Posture. 2013;37(3):408–12. doi: 10.1016/j.gaitpost.2012.08.010
2. Ahmadi M, Noudehi M, Esmaeili M, Sadrollahi A. comparing the quality of life between active and non-active elderly women with an emphasis on physical activity. Iranian Journal of Ageing. 2017;12(3):262–75. [Persian] doi: 10.21859/sija.12.3.262
3. Seyed Javadin SR, Barari2 M, Saatchian V. Relationship marketing in sport industry. Sport Management Studies. 2014;6(23):15–34. [Persian] https://smrj.ssrc.ac.ir/article_152_38f193169035217d703169629fe870dc.pdf
4. Sarani H, Aghayi N, Saffari M, Akbari Yazdi H. Factors affecting the participation of Iranian elderly people in sporting activities from the perspective of the experts: A qualitative study. Iranian Journal of Health Education and Health Promotion. 2018;6(2):147–58. [Persian] doi: 10.30699/acadpub.ijhehp.6.2.147
5. Khezri A, Arab Ameri E, Hemayattalab R, Ebrahimi R. The effect of sports and physical activity on elderly reaction time and response time. Iranian Journal of Ageing. 2014;9(2):106–13. [Persian] http://salmandj.uswr.ac.ir/article-1-588-en.pdf
6. Razavi MJ, Ghahreman Tabrizi K, Zarei Mahmood Abadi M. Shenasaie va rotbebandi avamel moaser bar karafarini dar varzesh ba roykard monsajem tahlil chand meyare va Copland [Identification and Ranking of Effective Factors on Entrepreneurship in Sport with Coherent Approach of Multi-Criteria Analysis and Copland]. Sport Management Research and Motor Behavioral Research. 2016;12(23):113–30. [Persian]
7. Hadavi F, Talebpour M, Farahani A, Nakhieniazi A. Management and Sport Development A bioannual journal. Sport Management and Development. 2016;4(2):136–51. [Persian] https://jsmd.guilan.ac.ir/article_1647_e1ecd66db37b1a07fbe23f2843b558c4.pdf
8. Karlis G. The Future of Leisure, Recreation and Sport in Canada: A SWOT for Small Sized Enterprises [Internet]. The Sport Journal. 2006;21:1–17. Available from: https://thesportjournal.org/article/the-future-of-leisure-recreation-and-sport-in-canada-a-swot-for-small-sized-enterprises/
9. Mondalizade Z, Ehsani M, Honari H. developing sustainable entrepreneurship model in sport based on the grounded theory. Journal of Sport Management. 2016;8(5):709–25. [Persian] doi: 10.22059/jsm.2016.60443
10. Sori A, Shabani Moghadam K, Soury R. The Effect of physical activity on quality of life in elder women in Kermanshah Province. Applied Research in Sport Management. 2016;4(4):75–84. [Persian] http://arsmb.journals.pnu.ac.ir/article_2628_6c2cac84811c3e16a3bbd4fa19e0dade.pdf

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-08]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.10.0.28.7]

11. Gosens J, Hellsmark H, Kåberger T, Liu L, Sandén BA, Wang S, et al. The limits of academic entrepreneurship: Conflicting expectations about commercialization and innovation in China's nascent sector for advanced bio-energy technologies. Energy Research & Social Science. 2018;37:1–11. doi: 10.1016/j.erss.2017.09.014
12. Bjärsholm D. Sport and Social Entrepreneurship: A Review of a Concept in Progress. Journal of Sport Management. 2017;31(2):191–206. doi: 10.1123/jsm.2017-0007
13. Winand M, Anagnostopoulos C. Get ready to innovate! Staff's disposition to implement service innovation in non-profit sport organisations. International Journal of Sport Policy and Politics. 2017;9(4):579–95. doi: 10.1080/19406940.2017.1308418
14. Kuratko DF, Morris MH. Examining the future trajectory of entrepreneurship. Journal of Small Business Management. 2018;56(1):11–23. doi: 10.1111/jsbm.12364
15. Corbin JM, Strauss AL. Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory. Afshar E. (Persian translator). Tehran:Ney Publication; 2015, pp:123–200.
16. Zohrevandian K, Asadi H, Ebrahimi F, Samadi M. Determination and prioritization of criteria of site selection to establish sport facilities for equal access by Analytical Hierarchy Process (AHP). Journal of Sport Management. 2016;7(6):795–814. [Persian] 10.22059/jsm.2016.57449
17. Khataminya F. Zanan, farhang, varzesh va salamat jamee [Women, culture, sport and community health]. Payame Zan. 2014;(268):1. [Persian]
18. Greco A, de Jong G. Sustainable Entrepreneurship: Definitions, Themes and Research Gaps. Netherlands: Rijksuniversiteit Groningen/Campus Fryslân. 2017. (Working paper series; 17).
19. Goudarzi M, Jalali Farahani M, Rajabi H, Hamidi M. The design and codification of development model of entrepreneurial skills for students of sport management in Iran. New Trends in Sport Management. 2017;5(18):9–21. [Persian] http://ntsmj.issma.ir/article-1-955-en.pdf
20. Biberhofer P, Lintner C, Bernhardt J, Rieckmann M. Facilitating work performance of sustainability-driven entrepreneurs through higher education: The relevance of competencies, values, worldviews and opportunities. The International Journal of Entrepreneurship and Innovation. 2019;20(1):21–38. doi: 10.1177/1465750318755881

[Downloaded from jdisabilstud.org on 2026-11-08]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1399.10.0.28.7]